

~ Author: Plato Phil.

~ File/No.: TLG0059.09

~ Work: Parmenides [Text nach Burnet, Analyse von G. Heinemann (Mai 1996 / Jan. 2001)]

Zweite Hypothesis (Auszug: 142b1 bis 145a4)

α1) Definition: Wenn das Eine existiert, ist es "des Seins teilhaftig" (ουσίας μετέχει), und dieses ist nicht dasselbe wie das Eine (έν έν ≠ έν ἔστιν).

142b Βούλει οὖν ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπανέλ-
2 θωμεν, ἐάν τι ἡμῖν ἐπανιοῦσιν ἀλλοῖον φανῆ; — Πάνυ μὲν
3 οὖν βούλομαι. — Οὐκοῦν έν εἰ ἔστιν, φαμέν, τὰ συμβαί-
4 νοντα περὶ αὐτοῦ, ποῖά ποτε τυγχάνει ὄντα, διομολογητέα
5 ταῦτα· οὐχ οὕτω; — Ναί. — Ὅρα δὴ ἐξ ἀρχῆς. έν εἰ ἔστιν,
6 ἄρα οἶόν τε αὐτὸ εἶναι μὲν, οὐσίας δὲ μὴ μετέχειν; — Οὐχ
7 οἶόν τε. — Οὐκοῦν καὶ ἡ οὐσία τοῦ ἐνός εἴη ἂν οὐ ταῦτόν
8 οὔσα τῷ ἐνί· οὐ γὰρ ἂν ἐκείνη ἦν ἐκείνου οὐσία, οὐδ' ἂν
142c ἐκείνο, τὸ έν, ἐκείνης μετεῖχεν, ἀλλ' ὅμοιον ἂν ἦν λέγειν έν
2 τε εἶναι καὶ έν έν. νῦν δὲ οὐχ αὕτη ἔστιν ἡ ὑπόθεσις,
3 εἰ έν έν, τί χρὴ συμβαίνειν, ἀλλ' εἰ έν ἔστιν· οὐχ
4 οὕτω; — Πάνυ μὲν οὖν. — Οὐκοῦν ὡς ἄλλο τι σημαῖνον τὸ
5 ἔστι τοῦ έν; — Ἀνάγκη. — Ἐρα οὖν ἄλλο ἢ ὅτι οὐσίας
6 μετέχει τὸ έν, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, ἐπειδάν τις
7 συλλήβδην εἴπη ὅτι έν ἔστιν; — Πάνυ γε.

α2) Unmittelbare Schlußfolgerung aus der Df.: Das seiende Eine (τὸ έν ὄν) ist es ein Ganzes aus Teilen (nämlich: τὸ έν und τὸ εἶναι, d5)

— Πάλιν δὴ λέγω-

8 μὲν, έν εἰ ἔστιν, τί συμβήσεται. σκόπει οὖν εἰ οὐκ ἀνάγκη
9 ταύτην τὴν ὑπόθεσιν τοιοῦτον ὄν τὸ έν σημαίνειν, οἶον
142d μέρη ἔχειν; — Πῶς; — Ὡδε· εἰ τὸ ἔστι τοῦ ἐνός ὄντος
2 λέγεται καὶ τὸ έν τοῦ ὄντος ἐνός, ἔστι δὲ οὐ τὸ αὐτὸ ἢ τε
3 οὐσία καὶ τὸ έν, τοῦ αὐτοῦ δὲ ἐκείνου οὐ ὑπεθέμεθα, τοῦ
4 ἐνός ὄντος, ἄρα οὐκ ἀνάγκη τὸ μὲν ὅλον έν ὄν εἶναι αὐτό,
5 τούτου δὲ γίγνεσθαι μέρη τὸ τε έν καὶ τὸ εἶναι; — Ἀνάγκη.
6 — Πότερον οὖν ἐκάτερον τῶν μορίων τούτων μόνον

7 προσεροῦμεν, ἢ τοῦ ὅλου μόριον τό γε μόριον προσρη-
8 τέον; — Τοῦ ὅλου. — Καὶ ὅλον ἄρα ἐστὶ, ὃ ἂν ἐν ἡ, καὶ
9 μόριον ἔχει. — Πάνυ γε. —

β) Numerische, geometrische und physikalische Eigenschaften des Einen

β1) Das seiende Eine ist Eines und vieles, Ganzes und Teile, der Anzahl nach begrenzt und unbegrenzt (ἐν τέ ἐστὶ που καὶ πολλά, καὶ ὅλον καὶ μόρια, καὶ πεπερασμένον καὶ ἄπειρον πλήθει, 145a2 f.)

β1a) (1) Das seiende Eine ist der Anzahl nach unbegrenzt (ἄπειρον τὸ πλήθος, a2), denn in beiden Teilen des seienden Einen ist jeweils auch der andere enthalten (τό τε γὰρ ἐν τὸ ὄν ἀεὶ ἴσχει καὶ τὸ ὄν τὸ ἐν, e7), usf. ad indefinitum.

9 Τί οὖν; τῶν μορίων ἐκάτερον
142e τούτων τοῦ ἐνὸς ὄντος, τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν, ἄρα ἀπολείπεσθον
2 ἢ τὸ ἐν τοῦ εἶναι μορίου ἢ τὸ ὄν τοῦ ἐνὸς μορίου; — Οὐκ
3 ἂν εἶη. — Πάλιν ἄρα καὶ τῶν μορίων ἐκάτερον τό τε ἐν
4 ἴσχει καὶ τὸ ὄν, καὶ γίγνεται τὸ ἐλάχιστον ἐκ δυοῖν αὐ
5 μορίων τὸ μόριον, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἀεὶ,
6 ὅτιπερ ἂν μόριον γένηται, τούτω τῷ μορίῳ ἀεὶ ἴσχει τό
7 τε γὰρ ἐν τὸ ὄν ἀεὶ ἴσχει καὶ τὸ ὄν τὸ ἐν· ὥστε ἀνάγκη
143a δὴ ἀεὶ γιγνόμενον μηδέποτε ἐν εἶναι. — Παντάπασι μὲν
2 οὖν. — Οὐκοῦν ἄπειρον ἂν τὸ πλήθος οὕτω τὸ ἐν ὄν εἶη; —
3 Ὅμοιον.

(2) Erzeugung der Zahlenreihe (ἀριθμος) aus dem seienden Einen:

(i) Das Eine ist von seinem Sein unterschieden, und das 'unterschieden' ist mit keinem der beiden identisch (οὐ ταυτόν ἐστὶν οὔτε τῷ ἐνὶ οὔτε τῇ οὐσίᾳ τὸ ἕτερον, b7).

4 Ὅμοιον δὴ καὶ τῆδε ἔτι. — Πῆ; — Οὐσίας φαμὲν μετέχειν τὸ
5 ἐν, διὸ ἔστιν; — Ναί. — Καὶ διὰ ταῦτα δὴ τὸ ἐν ὄν πολλά
6 ἐφάνη. — Οὕτω. — Τί δέ; αὐτὸ τὸ ἐν, ὃ δὴ φαμεν οὐσίας
7 μετέχειν, ἐὰν αὐτὸ τῇ διανοίᾳ μόνον καθ' αὐτὸ λάβωμεν
8 ἄνευ τούτου οὐ φαμεν μετέχειν, ἄρα γε ἐν μόνον φανή-
9 σεται ἢ καὶ πολλά τὸ αὐτὸ τοῦτο; — Ἐν, οἶμαι ἔγωγε. —
143b Ὅμοιον δὴ ἄλλο τι ἕτερον μὲν ἀνάγκη τὴν οὐσίαν αὐτοῦ
2 εἶναι, ἕτερον δὲ αὐτό, εἴπερ μὴ οὐσία τὸ ἐν, ἀλλ' ὡς ἐν
3 οὐσίας μετέσχευ. — Ἀνάγκη. — Οὐκοῦν εἰ ἕτερον μὲν ἢ οὐσία,

4 ἕτερον δὲ τὸ ἓν, οὔτε τῷ ἓν τὸ ἓν τῆς οὐσίας ἕτερον
5 οὔτε τῷ οὐσία εἶναι ἢ οὐσία τοῦ ἑνὸς ἄλλο, ἀλλὰ τῷ ἑτέρῳ
6 τε καὶ ἄλλῳ ἕτερα ἀλλήλων. — Πάνυ μὲν οὖν. — Ὡστε
7 οὐ ταυτόν ἐστιν οὔτε τῷ ἑνὶ οὔτε τῇ οὐσία τὸ ἕτερον. —
8 Πῶς γάρ;

(ii) Hieraus kann man Paare auswählen; die Zahl der Komponenten jedes dieser Paare ist **zwei** (ἄρα οἷόν τε ἄμφω μὲν αὐτῶ εἶναι, δύο δὲ μὴ; — Οὐχ οἷόν τε, d1 f.). Jede dieser Komponenten ist **Eine**, zusammen mit einem der Paare also insgesamt **drei** (συντεθέντος ἑνὸς ὁποιοῦν ἡτινιοῦν συζυγία οὐ τρία γίγνεται τὰ πάντα; — Ναί, d6 f.).

143c Τί οὖν; ἐὰν προελώμεθα αὐτῶν εἴτε βούλει τὴν οὐσίαν
 2 καὶ τὸ ἕτερον εἴτε τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ἓν εἴτε τὸ ἓν καὶ τὸ
 3 ἕτερον, ἄρ' οὐκ ἐν ἐκάστη τῇ προαιρέσει προαιρούμεθά τινα
 4 ὧ ὀρθῶς ἔχει καλεῖσθαι ἀμφοτέρω; — Πῶς; — Ὧδε ἔστιν
 5 οὐσίαν εἰπεῖν; — Ἔστιν. — Καὶ αὐθις εἰπεῖν ἓν; — Καὶ
 6 τοῦτο. — Ἄρ' οὖν οὐχ ἐκάτερον αὐτοῖν εἴρηται; — Ναί. — Τί
 7 δ' ὅταν εἴπω οὐσία τε καὶ ἓν, ἄρα οὐκ ἀμφοτέρω; — Πάνυ
 8 γε. — Οὐκοῦν καὶ ἐὰν οὐσία τε καὶ ἕτερον ἢ ἕτερόν τε καὶ
 9 ἓν, καὶ οὕτω πανταχῶς ἐφ' ἐκάστου ἄμφω λέγω; — Ναί. —
 143d Ὧ δ' ἂν ἄμφω ὀρθῶς προσαγορεύησθον, ἄρα οἷόν τε ἄμφω
 2 μὲν αὐτῶ εἶναι, δύο δὲ μὴ; — Οὐχ οἷόν τε. — Ὧ δ' ἂν δύο
 3 ἦτον, ἔστι τις μηχανὴ μὴ οὐχ ἐκάτερον αὐτοῖν ἓν εἶναι; —
 4 Οὐδεμία. — Τούτων ἄρα ἐπέπερ σύνδυο ἕκαστα συμβαίνει
 5 εἶναι, καὶ ἓν ἂν εἴη ἕκαστον. — Φαίνεται. — Εἰ δὲ ἓν ἕκαστον
 6 αὐτῶν ἔστι, συντεθέντος ἑνὸς ὁποιοῦν ἡτινιοῦν συζυγία
 7 οὐ τρία γίγνεται τὰ πάντα; — Ναί. —

(iii) Nun ist drei ungerade, und zwei ist gerade; hieraus läßt sich durch Multiplikation [und Addition, cf. Cornford 141n2] jede Zahl erzeugen (οἶε τινα ἀριθμὸν ὑπολείπεσθαι ὃν οὐκ ἀνάγκη εἶναι; — Οὐδαμῶς γε, 144a3).

Τρία δὲ οὐ περιττὰ

8 καὶ δύο ἄρτια; — Πῶς δ' οὐ; — Τί δέ; δυοῖν ὄντων οὐκ
 143e ἀνάγκη εἶναι καὶ δις, καὶ τριῶν ὄντων τρίς, εἴπερ ὑπάρχει
 2 τῷ τε δύο τὸ δις ἓν καὶ τῷ τρία τὸ τρίς ἓν; — Ἀνάγκη. —
 3 Δυοῖν δὲ ὄντων καὶ δις οὐκ ἀνάγκη δύο δις εἶναι; καὶ
 4 τριῶν καὶ τρίς οὐκ ἀνάγκη αὖ τρία τρίς εἶναι; — Πῶς δ'
 5 οὐ; — Τί δέ; τριῶν ὄντων καὶ δις ὄντων καὶ δυοῖν ὄντων
 6 καὶ τρίς ὄντων οὐκ ἀνάγκη τε τρία δις εἶναι καὶ δύο
 7 τρίς; — Πολλή γε. — Ἄρτια τε ἄρα ἀρτιάκις ἂν εἴη καὶ
 144a περιττὰ περιττάκις καὶ ἄρτια περιττάκις καὶ περιττὰ ἀρτιά-
 2 κικ. — Ἔστιν οὕτω. — Εἰ οὖν ταῦτα οὕτως ἔχει, οἶε τινα
 3 ἀριθμὸν ὑπολείπεσθαι ὃν οὐκ ἀνάγκη εἶναι; — Οὐδαμῶς
 4 γε. — Εἰ ἄρα ἔστιν ἓν, ἀνάγκη καὶ ἀριθμὸν εἶναι. — Ἀν-
 5 ἀγκη. —

(3) Wenn die Zahlenreihe existiert, dann sind Viele [zit. Zenon!], und zwar eine unbegrenzte Anzahl (πλήθος) von Seienden. Das Sein ist daher unendlich geteilt. Denn die Zahlenreihe (ἀριθμός, a6) ist der Anzahl (πλήθος) nach unbegrenzt und des Seins teilhaftig, daher auch jeder ihrer [? - τοῦ ἀριθμοῦ, a9] Teile. Daher ist das Sein über jederlei Seiendes vom allerkleinsten bis zum allergrößten verteilt (κατακεκερμάτισται ἄρα ὡς οἶόν τε σμικρότατα καὶ μέγιστα καὶ πανταχῶς ὄντα, b6); Das Sein ist von allem am meisten und in die meisten Teile geteilt (b6-c2).

Ἄλλὰ μὴν ἀριθμοῦ γε ὄντος πολλὰ ἂν εἶη καὶ

6 πλήθος ἄπειρον τῶν ὄντων· ἢ οὐκ ἄπειρος ἀριθμὸς πλήθει
7 καὶ μετέχων οὐσίας γίγνεται; — Καὶ πάνυ γε. — Οὐκοῦν εἰ
8 πᾶς ἀριθμὸς οὐσίας μετέχει, καὶ τὸ μόνιον ἕκαστον τοῦ
9 ἀριθμοῦ μετέχει ἂν αὐτῆς; — Ναί.

144b Ἐπὶ πάντα ἄρα πολλὰ ὄντα ἢ οὐσία νενέμηται καὶ
2 οὐδενὸς ἀποστατεῖ τῶν ὄντων, οὔτε τοῦ σμικροτάτου οὔτε
3 τοῦ μεγίστου; ἢ τοῦτο μὲν καὶ ἄλογον ἐρέσθαι; πῶς γὰρ ἂν
4 δὴ οὐσία γε τῶν ὄντων του ἀποστατοῖ; — Οὐδαμῶς. — Κατα-
5 κεκερμάτισται ἄρα ὡς οἶόν τε σμικρότατα καὶ μέγιστα καὶ
6 πανταχῶς ὄντα, καὶ μεμέρισται πάντων μάλιστα, καὶ ἔστι
144c μέρη ἀπέραντα τῆς οὐσίας. — Ἐχει οὕτω. — Πλεῖστα ἄρα ἐστὶ
2 τὰ μέρη αὐτῆς. — Πλεῖστα μέντοι. —

(4) Das Eine ist Viele.

(i) Denn jeder der Teile des Seins ist, da seiend, Eines (ἀνάγκη αὐτὸ ἀεὶ, ἕωςπερ ἂν ἦ, ἓν γέ τι εἶναι, c5). Das Eine kann aber nicht als Ganzes überall sein, sondern nur als Geteiltes (μεμερισμένον, d2); und zwar in ebensoviele Teile wie das Sein.

Τί οὖν; ἔστι τι αὐτῶν ὃ

3 ἔστι μὲν μέρος τῆς οὐσίας, οὐδὲν μέντοι μέρος; — Καὶ πῶς
4 ἂν [τοι] τοῦτο γένοιτο; — Ἄλλ' εἶπερ γε οἶμαι ἔστιν, ἀνάγκη
5 αὐτὸ ἀεὶ, ἕωςπερ ἂν ἦ, ἓν γέ τι εἶναι, μηδὲν δὲ ἀδύνατον. —
6 Ἄνάγκη. — Πρὸς ἅπαντι ἄρα [ἐκάστω] τῷ τῆς οὐσίας μέρει
7 πρόσεστιν τὸ ἓν, οὐκ ἀπολειπόμενον οὔτε σμικροτέρου οὔτε
8 μείζονος μέρους οὔτε ἄλλου οὐδενός. — Οὕτω. — Ἄρα οὖν ἓν
144d ὄν πολλαχοῦ ἅμα ὅλον ἐστὶ; τοῦτο ἄθροει. — Ἄλλ' ἀθροῶ
2 καὶ ὁρῶ ὅτι ἀδύνατον. — Μεμερισμένον ἄρα, εἶπερ μὴ ὅλον·
3 ἄλλως γὰρ που οὐδαμῶς ἅμα ἅπασιν τοῖς τῆς οὐσίας μέρεσιν
4 παρέσται ἢ μεμερισμένον. — Ναί. — Καὶ μὴν τό γε μεριστὸν
5 πολλῇ ἀνάγκη εἶναι τοσαῦτα ὅσαπερ μέρη. — Ἄνάγκη. — Οὐκ
6 ἄρα ἀληθῆ ἄρτι ἐλέγομεν λέγοντες ὡς πλεῖστα μέρη ἢ οὐσία
7 νενεμημένη εἶη. οὐδὲ γὰρ πλείω τοῦ ἓνός νενέμηται, ἀλλ'

144e ἴσα, ὡς ἔοικε, τῷ ἐνί· οὔτε γὰρ τὸ ὄν τοῦ ἐνὸς ἀπολείπεται
2 οὔτε τὸ ἐν τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἐξισοῦσθον δύο ὄντε ἀεὶ παρὰ
3 πάντα. — Παντάπασιν οὕτω φαίνεται. —

(ii) Das Eine wird vom Sein in Kleingeld (κέρμα) gewechselt und ist daher Vieles und an Anzahl unbegrenzt (Τὸ ἐν ἄρα αὐτὸ κεκερατισμένον ὑπὸ τῆς οὐσίας πολλά τε καὶ ἄπειρα τὸ πλήθος ἐστίν, e3 ff.).

Τὸ ἐν ἄρα αὐτὸ

4 κεκερατισμένον ὑπὸ τῆς οὐσίας πολλά τε καὶ ἄπειρα τὸ
5 πλήθος ἐστίν. — Φαίνεται. — Οὐ μόνον ἄρα τὸ ὄν ἐν πολλά
6 ἐστίν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐν ὑπὸ τοῦ ὄντος διανενημεμένον
7 πολλά ἀνάγκη εἶναι. — Παντάπασι μὲν οὖν.

β1b) Das seiende Eine ist begrenzt, da es als Ganzes seine Teile enthält.

8 Καὶ μὴν ὅτι γε ὅλου τὰ μόρια μόρια, πεπερασμένον ἂν
9 εἶη κατὰ τὸ ὅλον τὸ ἐν· ἢ οὐ περιέχεται ὑπὸ τοῦ ὅλου τὰ
145a μόρια; — Ἀνάγκη. — Ἀλλὰ μὴν τό γε περιέχον πέρας ἂν εἶη. —
2 Πῶς δ' οὐ; —

Resumé von β1:

145a2 Τὸ ἐν ἄρα ὄν ἐν τέ ἐστὶ που καὶ πολλά, καὶ
3 ὅλον καὶ μόρια, καὶ πεπερασμένον καὶ ἄπειρον πλήθει. —
4 Φαίνεται. —